

Список використаної літератури:

1. Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 45–46. Ст. 356.
3. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 № 324/95-ВР в редакції від 26.04.2014 // URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/324/95-вр>
4. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023 XII, *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР)*, 1991, № 30, ст. 379 // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
5. Малька М.П., Антонюк Н.В, Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг. – К.: Знання, 2008. – 661 с.
6. Міжнародна конвенція ООН щодо контракту на подорожування від 23.04.1970. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_415
7. Конвенция о праве, применимом к договорным обязательствам (Рим, 19 июня 1980 года). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uristinfo.net/dogovornoe-pravo/99-dogovornoe-pravo-v-mezhdu-narodnomoborote/2509-konventsija-o-prave-primenimom-k-dogovornym-objazelstvam.html>
8. Модельный закон о туристской деятельности, принятый Постановлением 27-15 от 16.11.2006 на 27-ом пленарном заседании Межпарламентской Ассамблеи государств-участников СНГ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_g17
9. Дахно І.І.. Історія держави і права. Навчальний посібник- довідник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 408 с.
10. Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Теоретичні основи туризмології. – К.: «Ніка-Центр», 2005. С. 214.

Ключові слова: цивільно-правовий договір, послуги, туристичні послуги, цивільно-правова відповідальність, туризм.

Ключевые слова: гражданско-правовой договор, услуги, туристические услуги, гражданско-правовая ответственность, туризм.

Key words: civil contract, services, travel services, civil liability, tourism.

ВОРОТИНЦЕВА ІННА ВАЛЕРІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри цивільного права*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЦИВІЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ПРАВОВІДНОСИН ЗА УЧАСТЮ ФОП

Організаційні відносини пронизують практично всі інститути цивільного права, самі при цьому утворюючи самостійну підгалузь цивілістики, що спочатку зумовлює їх специфіку.

Враховуючи положення цивільного законодавства України, відносини, в яких присутні ознаки організаційних цивільних відносин, вбачаються при наділенні громадянина ім'ям (ст. 28 ЦК України); при державній реєстрації громадянина як індивідуального підприємця (п. 2 ст. 50 ЦК України); при банкрутстві фізичної особи-підприємця (ст. 53 ЦК України); при обмеженні дієздатності неповнолітнього (п. 5 ст. 26 ЦК України); при визнанні фізичної особи недієздатною (п. 1 ст. 39 ЦК України); при обмеженні цивільної дієздатності громадянина (ст. 36 ЦК України); при встановленні опіки та піклування (ст. 60, 61 ЦК України); при призначенні опікуна або піклувальника (ст. 63 ЦК України); при визнанні особи безвісно відсутньою (ст. 43 ЦК України), оголошення фізичної особи померлою (ст. 46 ЦК України); при встановленні реєстрації актів цивільного стану (ст. 49 ЦК України); при державній реєстрації юридичної особи в єдиному державному реєстрі юридичних осіб (ст. 89), при визначенні цивільної правоздатності юридичної особи (ст. 91 ЦК України); при злитті, приєднанні, поділі та перетворенні юридичної особи (ст. 106 ЦК України), ліквідації юридичної особи (ст. 110 ЦК України); при встановленні черговості задоволення вимог кредиторів юридичної особи (ст. 112 ЦК України), при представництві (ст. 237 ЦК України).

Окреслені відносини пов'язані із забезпеченням правосуб'єктності фізичних осіб підприємців, так чи інакше стосуються визначення правового становища суб'єктів цивільних відносин, тому доцільніше їх об'єднати в одну загальну групу організаційних відносин. У дослідницьких цілях пропонується надати назву цій групі організаційних відносин – «статусні організаційні відносини».

Крім вищевказаного, ознаки організаційних відносин вбачаються при державній реєстрації прав на нерухомі речі (ст. 182 ЦК України); при ухваленні від нотаріального посвідчення або державної реєстрації правочину (ст. 165 ЦК України); при застосуванні позовної давності (ст. 256 ЦК України); при початку строку позовної давності після переривання перебігу позовної давності (ст. 264 ЦК України).

Дані організаційні відносини спрямовані на визначення правового режиму об'єктів цивільних прав і угод, їх пропонуємо позначити як «режимні організаційні відносини».

Виділені нами статусні і режимні організаційні відносини є базовими організаційними відносинами і повноправними цивільно-правовими відносинами. Саме базові організаційні відносини вважаємо самостійними і незалежними цивільно-правовими відносинами, які вимагають цілісного осмислення і доктринального визнання.

Більшість сучасних юристів, визначаючи особливості організаційних відносин в цивільному праві, не аналізують базові організаційні відносини, а мають на увазі в основному організаційні договори. У свою чергу базові організаційні відносини і організаційні відносини, що виникають з організаційних договорів, є кардинально різними за своєю правовою природою і мають суттєві особливості.

За суб'єктним складом однією з особливостей базових організаційних відносин є присутність в них публічно-правового суб'єкту: органу

опіки та піклування, органу, уповноваженого на державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб підприємців, на державну реєстрацію прав на нерухоме майно та правочинів з ним тощо. Варто відзначити, що присутність публічно-правового суб'єкта проявляється тут у невластивій цивільному праву формі, так як не будь-який представник публічно-правового утворення може бути учасником базових організаційних відносин (як, наприклад, в майнових, речових відносинах), а зокрема «поіменований» законом.

По суті, публічно-правовий суб'єкт виступає в якості «виконавця», який зазвичай імперативно конкретизований і уповноважений публічними нормами на виконання функцій, через які реалізуються цивільні організаційні відносини.

З іншого боку, в якості суб'єкта базових організаційних відносин може виступати будь-яка особа, за волевиявленням якої зазвичай ініціюються вказані відносини. Вважаємо, що саме ця сторона спочатку має приватний інтерес на втілення організаційних відносин, тому ця зацікавлена сторона може бути позначена як «ініціатор».

Так, ініціатором видачі довіреності може бути виключно представник, ініціатором державної реєстрації в якості фізичної особи підприємця – фізична особа, ініціатором державної реєстрації переходу права власності щодо будинку – продавець чи покупець, а, відповідно, на стороні виконавця виступає конкретний публічний суб'єкт – нотаріус, податковий орган або територіальний орган державної реєстрації, які не мають права відмовити ініціатору в розгляді його ініціативи (при дотриманні формальних вимог).

Така чітка розстановка ролей, не властива всім організаційним відносинам (зокрема, що виникають з організаційних договорів), і не характерна, в принципі, цивільних правовідносин. Однак певною мірою по аналогії з конструкцією публічного договору своєрідна ієрархія вписується в рамки цивілістики в цілях забезпечення правосуб'єктності учасників і стабільності цивільного обороту і, за великим рахунком, в інтересах фізичної особи.

Особливу увагу варто звернути на міжгалузеве властивості організаційних відносин, не характерні для цивільних правовідносин. Базові організаційні відносини, на наш погляд, є провідником міжгалузевих зв'язків в цивільному праві, без які обійтися ніяк не можна.

Організаційні відносини представляють особливу цінність і одночасно специфіку для цивільного права. Формальною особливістю базових організаційних відносин є їх тісний зв'язок з процедурою, яка зазвичай передбачає такі умови: 1) спеціалізований спосіб реалізації: шляхом подачі зацікавленим суб'єктом заяви і надання певних документів та/або виконання конкретних умов; 2) письмова форма закріплення – зацікавленій особі видається документ на паперовому носії, що містить обов'язкові атрибути; 3) чітко встановлені порядок і терміни реалізації.

Сама процедура деталізується, як правило, в спеціальних законодавчих актах за допомогою процесуальних або адміністративно-правових норм, що не дозволяє багатьом визнати організаційні відносини цивільно-правовими.

На наш погляд, не слід ототожнювати процедуру здійснення організаційних відносин, яка може носити публічний характер, і саме цивільні матеріально-правові організаційні відносини, які є підставою виникнення даної процедури і має виключно цивільно-правову природу.

Так, «зародження» організаційних відносин спочатку обумовлено приватним інтересом необхідність визначення статусу суб'єкта або об'єкта цивільних правовідносин або цивільно-правового правочину. Матеріально-правові норми, які закладають основу правового регулювання організаційних відносин, спочатку мають цивільно-правову «прописку». Тобто процедура здійснення організаційних відносин є наслідком виникнення цивільно-правових відносин організаційного спрямування і сама по собі не є для зацікавленої особи саме метою, а являє собою засіб досягнення мети, закладеної спочатку на цивілістичному рівні.

Проте, з точки зору правозастосовчої практики, не можна розглядати невід'ємні елементи існуючої правової дійсності відокремлено один від одного і розгалужувати їх за галузевим принципом. Для збалансованого правового регулювання необхідний цілісний і системний підхід. Тому не варто ігнорувати переплетіння цивільно-правових організаційних відносин з процедурними організаційними відносинами публічного спрямування і неминучим проявом міжгалузевих зв'язків в даному правовому явищі.

Отже, особливості, позначені на прикладі базових організаційних відносин, потрібно прийняти і врахувати при доктринальному пошуку особливого методологічного підходу, що забезпечує ефективну регламентацію і реалізацію цивільних організаційних відносин.

Ключові слова: організаційні правовідносини, цивільні правовідносини, фізична особа підприємець, правочин, суб'єкт, об'єкт.

Ключевые слова: организационные правоотношения, гражданские правоотношения, физическое лицо предприниматель, сделка, субъект, объект.

Key words: organizational legal relations, civil legal relations, individual entrepreneur, legal transaction, subject, object.

КОЛОДА ГРИГОРІЙ ЄВГЕНІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного права*

ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ІНСТИТУТУ ДЕЛЕГУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ ОДНІЄЙ КОМПАНІЇ ІНШІЙ

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України» (щодо виконавчих органів юридичних осіб та покращення інвестиційної політики) від 22.12.2014 р. № 1526 створює підґрунтя для існуван-